

Фастівське (Веприківське) лісництво													
43	6	1.9		1.9	10СЗ	66	0.50	1	24	28	260	4	великий та малий соснові лубоїди
Всього:		1.9		1.9									
Разом:		6.0		6.0									

Під час обстеження насаджень встановлено ослаблення дерев сосни звичайної (*Pinus sylvestris*).

У нижній частині стовбурів (зона товстої кори) виявлено ознаки заселення великим сосновим лубоїдом (*Tomicus piniperda*), а саме:

- звивисті повздовжні маточні та личинкові ходи під корою;
- відшарування кори.

У верхній частині стовбурів повалених дерев (зона тонкої кори) зафіксовано заселення малим сосновим лубоїдом (*Tomicus minor*), що проявляється у вигляді:

- поперечних дугоподібних маточних ходів.

Під проекціями крон на лісовій підстилці виявлено від 6 до 10 шт./м² свіжих пошкоджених пагонів, що свідчить про високу чисельність популяції пагонових шкідників (лубоїдів).

У зоні перехідної кори виявлено ознаки пошкодження синьою сосною златкою (*Phaenops cyanea*):

- звивисті, мілкі, плескуваті ходи;
- пошкодження заболоні.

Ступінь заселення: середній – місцями високий.

Характер пошкодження: груповий, місцями куртинний.

Повнота насаджень в межах обстежених ділянок нерівномірна.

Крім зазначених вище чинників, погіршення санітарного стану обстежених насаджень зумовлене:

- природним старінням деревостанів;
- внутрішньовидовою та міжвидовою конкуренцією;
- впливом несприятливих абіотичних чинників середовища.

Зазначені фактори спричиняють ослаблення та всихання дерев, що, у свою чергу, супроводжується їх заселенням стовбуровими шкідниками, які виступають переносниками патогенних мікроорганізмів.

Повнота насаджень у межах обстежених ділянок є нерівномірною, з наявністю ділянок розрідження різного ступеня.

У таблиці 2 наведено перелік ділянок насаджень, всихання яких спричинене ураженням хворобами лісу.

Таблиця 2

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер ділянки	Площа, що потребує ВСР, гектарів	Коротка таксаційна характеристика насаджень відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності	Причини призначення заходів
					склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб.метрів на 1 гектар		
Володарське лісництво													

18	17	6.2	(1)	5.2	7ДЗЗСЗ+ОС+БП	71	0.70	2	21	24	290	2	несправжній дубовий трутовик, поперечний рак дуба, дубовий заболонник, великий та малий соснові лубоїди
45	12	31.8	(1)	4.6	8ДЗ2ЛПД	110	0.90	2	27	36	400	2	несправжній дубовий трутовик, поперечний рак дуба, дубовий заболонник, великий та малий соснові лубоїди
45	12	31.8	(2)	8.1	8ДЗ2ЛПД	110	0.90	2	27	36	400	2	несправжній дубовий трутовик, поперечний рак дуба, дубовий заболонник, великий та малий соснові лубоїди
54	1	50.9	(3)	3.6	9ДЗ1ГЗ	91	0.70	2	22	24	240	4	несправжній дубовий трутовик, поперечний рак дуба, дубовий заболонник, великий та малий соснові лубоїди
Всього:		120.7		21.5									
Снітинське лісництво													
20	7	3.9		3.9	7ДЧР1ДЗ2КЛГ	54	0.70	1Б	27	32	300	2	несправжній дубовий трутовик, поперечний рак дуба, дубовий заболонник
Всього:		3.9		3.9									
Сухолюбське лісництво													
8	10	4.7		4.7	10ДЗ+КЛГ+БРС	71	0.70	2	21	28	230	3	несправжній дубовий трутовик, поперечний рак дуба, дубовий заболонник
19	1	1.7		1.7	10ДЗ+СЗ	86	0.70	3	21	24	240	2	несправжній дубовий трутовик, поперечний рак дуба, дубовий заболонник
62	10	3.7		3.7	10ДЗ	85	0.60	2	24	30	220	2	несправжній дубовий трутовик, поперечний рак дуба, дубовий заболонник
62	15	4.3		4.3	8ДЗ2СЗ	85	0.60	2	24	32	240	2	несправжній дубовий трутовик, поперечний рак дуба, дубовий заболонник, великий та малий соснові лубоїди
Всього:		14.4		14.4									
Томилівське лісництво													
46	1	20.5	(1)	5.8	10ДЗ+ЛПД	150	0.60	3	24	40	260	2	несправжній дубовий трутовик, поперечний рак дуба, дубовий заболонник
Всього:		20.5		5.8									
Фастівське (Веприківське) лісництво													
37	26	1.4		1.4	8ДЗ2СЗ	91	0.65	2	26	36	310	4	несправжній дубовий трутовик, поперечний рак дуба, дубовий заболонник, великий та малий соснові лубоїди
71	18	2.8		2.8	10ДЗ+СЗ	91	0.60	1	28	36	320	4	несправжній дубовий трутовик, поперечний рак дуба, дубовий заболонник, великий та малий соснові лубоїди
Фастівське лісництво													
92	3	1.8		1.8	4КЛГЗЛПДЗБХА+ДЗ+БРС	50	0.70	1А	22	26	235	4	сірчано-жовтий трутовик, судинний мікоз, справжній та несправжній трутовики
Всього:		6.0		6.0									
Тетіївське лісництво													
37	6	39.0	(1)	8.4	5ДЗ2ЯЗ2ГЗ1ЛПД+КЛГ	93	0.80	2	25	28	310	4	несправжній дубовий трутовик, поперечний рак дуба, дубовий заболонник
37	6	39.0	(2)	6.5	5ДЗ2ЯЗ2ГЗ1ЛПД+КЛГ	93	0.80	2	25	28	310	4	бактеріальний рак ясеня, ясеневі лубоїди
38	13	19.0	(1)	6.0	6ДЗ1ЛПДЗГЗ+КЛГ	91	0.80	2	23	28	270	4	несправжній дубовий трутовик, поперечний

38	13	19.0	(2)	12.9	6ДЗ1ЛПДЗГЗ+КЛГ	91	0.80	2	23	28	270	4	рак дуба, дубовий заболонник, справжній та несправжній трутовика
Всього:		116.0		33.8									
Разом:		281.5		85.4									

Під час обстеження насаджень встановлено ослаблення дерев дуба звичайного (*Quercus robur* L.).

У стовбурах дерев виявлено ознаки заселення вторинними стовбуровими шкідниками, а саме дубовою бронзовою златкою (*Chrysobothris affinis* F.), зеленою вузькотілою златкою (*Agrilus viridis* L.), вузькотілою златкою (*Agrilus angustulus*) та дубовим заболонником (*Scolytus intricatus* Ratz.), що проявляється у вигляді:

- личинкових та маточних ходів під корою та на поверхні деревини завдовжки 1–3 см;

- численних льотних отворів.

Крім того, на окремих деревах виявлено:

- ураження несправжнім дубовим трутовиком (*Fomitiporia robusta*);
- ураження поперечним раком дуба.

Також обстежені насадження ясена звичайного (*Fraxinus excelsior* L.).

Ознаками погіршення санітарного стану є:

- всихання гілок, що охоплює значну частину крон;
- зниження біологічної стійкості дерев;
- вивалення окремих дерев внаслідок розвитку кореневих та прикорневих гнилей.

Виявлено ураження:

- бактеріальним раком;
- халаровим раком ясена.

У нижній частині стовбурів зафіксовано заселення великим ясеневим лубоїдом (*Hylesinus crenatus* F.), що підтверджується:

- численними льотними отворами.

у середній та верхній частинах стовбурів повалених дерев виявлено ознаки заселення малим ясеневим лубоїдом (*Hylesinus fraxini* Panz.), а саме:

- звивисті маточні та личинкові ходи під корою.

На деревах клена гостролистого (*Acer platanoides* L.) виявлено ураження сірчано-жовтим трутовиком (*Oxyporus populinus* (Fr.) Donk), що спричиняє:

- розвиток бруї центральної гнилі стовбура;
- утворення дупел у нижній частині стовбура.

Під час обстеження насаджень встановлено ослаблення дерев граба звичайного (*Carpinus betulus* L.) яке викликане :

- східчастим раком;
- несправжнім трутовиком (*Phellinus nigricans*).

Також зафіксовано заселення вторинними стовбуровими шкідниками:

- струменястим заболонником (*Saperda carcharias* L.);
- великим в'язовим заболонником (*Scolytus scolytus* Fabr.).

У насадженнях липи дрібнолистої (*Tilia cordata* Mill.) наявні сухостійні та суховершинні дерева, уражені лускатим трутовиком (*Polyporus squamosus* (Huds.) Fr.), що викликає:

- білу гниль ядрової частини стовбура в його нижній частині.

Повнота насаджень у межах обстежених ділянок є нерівномірною, з наявністю ослаблених дерев різних категорій санітарного стану.

Погіршення санітарного стану насаджень зумовлене комплексним впливом біотичних та абіотичних чинників, зокрема:

- розвитком грибних і бактеріальних захворювань;
- заселенням стовбуровими шкідниками;
- природним старінням деревостанів;
- несприятливими умовами середовища.

Зазначені фактори спричиняють подальше ослаблення дерев, зниження їх біологічної стійкості та створюють сприятливі умови для розвитку вторинних шкідників і хвороб.

Також спостерігаються дерева з виверненням коріння з ґрунту, зі зламами стовбурів на висоті від 3 до 6 м, підірваною кореневою системою, з нахилом стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, зламами верхівкової частини дерев. Характер пошкодження поодинокий.

Висновок:

За результатами проведеного лісопатологічного обстеження встановлено, що санітарний стан насаджень Білоцерківського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» є незадовільним, з наявністю ослаблених та пошкоджених дерев.

Насадження характеризуються слабким ступенем пошкодження, однак наявні чинники негативного впливу спричиняють їх подальше ослаблення та можуть призвести до погіршення санітарного стану.

У результаті обстеження встановлено такі причини розладнання насаджень:

- хвороби лісу — 85.4 га;
- стовбурові шкідники — 6.0 гектарів.

Осередки шкідників і хвороб мають дифузний характер, виражених локалізованих осередків не виявлено.

З метою поліпшення санітарного стану лісів, запобігання подальшому поширенню шкідників та хвороб, а також збереження біологічної стійкості насаджень, **вважаємо за необхідне провести у 2026 році вибіркові санітарні рубки на загальній площі 91.4 гектара.**

Під час проведення заходів необхідно здійснити вилучення:

- сухостійних дерев;
- дерев, заселених стовбуровими шкідниками - IV – V категорії стану;
- дерев з ознаками ураження хворобами - III – IV категорії стану.

Рекомендації:

Провести у 2026 році вибіркові санітарні рубки у вищезазначених насадженнях відповідно до вимог пунктів 2, 5, 6, 9, 10, 13, 14, 16, 19, 21, 22, 23 Правил, з урахуванням вимог чинного лісового та природоохоронного законодавства.

Під час проведення заходів необхідно:

- забезпечити своєчасне вилучення сухостійних, відмираючих та сильно ослаблених дерев;
- видалити дерева, заселені стовбуровими шкідниками та уражені хворобами;

- дотримуватися технологій проведення рубок з мінімізацією негативного впливу на навколишнє природне середовище.

Лісокористувачу необхідно:

- організувати посилений моніторинг санітарного стану насаджень;
- здійснювати своєчасне виявлення нових осередків шкідників і хвороб;

Своєчасне та повне виконання зазначених заходів сприятиме:

- стримуванню поширення стовбурових шкідників;
- локалізації інфекційних хвороб;
- підвищенню біологічної стійкості насаджень;
- поліпшенню загального екологічного стану лісів.

Підписи:

 Вікторія ШВЕНЬ
 Арсен КОСТЯНЮК
 Олексій ХОМЕНКО
 Віктор ТОМЧАЙ
 Віталій ГОРОВЕНКО
 Юлія АНЦИФІРОВА
 Михайло ДРОСЕНКО
 Іван ФАЛОВСЬКИЙ